

GEMEENTE BOEKEL

MEMO

Aan : Raads- en burgerleden

Van : College van Burgemeester en Wethouders

Betreft: : Memo n.a.v. motie, d.d. 15 december 2022, inzake afvalstoffenheffing en rioolheffing

Datum : 31 januari 2023

KIM VAN DE LOO	
	Paraaf
Burgemeester	
Wethouder RDE	
Wethouder BZ	
Secretaris	
Directeur	
Financiën	

Geachte raads- en burgerleden,

In de raadsvergadering van 15 december 2022 heeft uw raad een motie aangenomen betreffende de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Hieronder zal aan uw raad inzicht worden gegeven over de keuzemogelijkheden met betrekking tot de systematiek die de afvalstoffenheffing en rioolheffing bepaalt.

Afvalstoffenheffing

Uw raad constateerde dat eenpersoonshuishoudens in verhouding meer betalen voor de afvalstoffenheffing dan meerpersoonshuishoudens. U heeft gevraagd om inzicht te krijgen in de keuzemogelijkheden die u heeft als het gaat over de systematiek die de tarieven bepaalt.

De gemeenteraad en het college van burgemeesters en wethouders zijn op grond van de Wet milieubeheer (Wm) wettelijk verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval. Met de afvalstoffenheffing kunnen gemeenten de kosten voor de inzameling en de verwerking van het huishoudelijk afval bekostigen.

Er zijn drie belangrijke voorwaarden voor de afvalstoffenheffing:

- De heffing mag niet meer, maar wel minder dan kostendekkend zijn;
- De gemeenteraad dient een verordening voor de heffing vast te stellen;
- De gemeente dient het afval daadwerkelijk op te (laten) halen bij het perceel dat in de heffing wordt betrokken. Het is echter niet vereist dat er afval wordt aangeboden. De inzamelaar dient dus altijd langs het adres te rijden.

Wat valt er te kiezen voor de gemeenteraad:

- Een van de knoppen waaraan gedraaid kan worden is de kostendekkendheid. Niet elke gemeente rekent alle kosten die zij maakt voor het inzamelen en verwijderen van huishoudelijk afval door aan de particuliere huishoudens. Gemiddeld werd door alle gemeenten in Nederland in 2021 97,1 procent van de kosten gedekt door de opbrengst van de afvalstoffenheffing. De overige kosten betaalt de gemeente in dat geval uit andere inkomstenbronnen. Meestal wordt hierbij gebruik gemaakt van inkomsten uit de onroerende zaakbelasting (OZB)¹.

¹ (bron: RWS INFORMATIE | DEFINITIEF | Afvalstoffenheffing 2021 | Februari 2022)

- Ook kan de gemeente een verschillend tarief hanteren voor eenpersoonshuishoudens per perceel en meerpersoonshuishoudens per perceel. Dit wordt vaak gedaan bij gemeenten die geen andere vorm van 'tariefdifferentiatie' (Diftar) toepassen.
- Een andere keuzemogelijkheid voor de raad is de wijze waarop Diftar wordt toegepast:
 - een die afhankelijk is van de hoeveelheid afval, bijvoorbeeld:
 - door het per kg aanbieden;
 - door het kopen van een tariefzak;
 - een heffing die afhankelijk is van de inzamelrequentie.

Huidig systeem:

In de gemeente Boekel en de gemeente Land van Cuijk (voorheen Regio Land van Cuijk en Boekel) wordt al weer vele jaren gewerkt met een differentiatie in de kosten voor het ophalen van afval op basis van het kopen van tariefzakken (Diftar). De afvalstoffenheffing is gelijk voor alle huishoudens. Het verschil wordt gemaakt doordat huishoudens die meer restafval produceren meer tariefzakken moeten kopen om het afval af te voeren.

Er zijn meerdere redenen die ten grondslag liggen aan de keuze voor deze systematiek. De keuze om Diftar in te voeren via het kopen van een tariefzak is vooral gemaakt om burgers financieel te prikkelen ongescheiden restafval te voorkomen en meer afval te scheiden in schone grondstoffen die gerecycled kunnen worden. Daarnaast is ervoor gekozen om geen onderscheid te maken in de hoogte van de afvalstoffenheffing voor eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens omdat de algemene kosten voor het verzamelen grotendeels gelijk zijn voor beide soorten huishoudens. De hoogste kosten zitten in arbeid en transport. Of een eenpersoonshuishouden één zak aan de weg zet en een meerpersoonshuishouden vier zakken, de vrachtwagen met chauffeur en vuilnismannen moet toch langskomen en stoppen om de tariefzak mee te nemen. Daarnaast worden de verwerkingskosten van het restafval in de tariefzak grotendeels gedekt door de verkoop van deze blauwe tariefzakken. Grotere huishoudens gebruiken doorgaans meer tariefzakken en betalen dus meer voor de verwerking ervan.

Nog ter kennisgeving:

Gemiddeld betaalde in 2020 in Nederland een meerpersoonshuishouden 310 euro en een eenpersoonshuishouden 244 euro per jaar aan afvalstoffenheffing². Recentere gegevens zijn nog niet bekend.

Wanneer we kijken naar deze landelijke cijfers valt het volgende op: meerpersoonshuishoudens betalen slechts 27% meer dan eenpersoonshuishoudens. Dat komt omdat de basiskosten (arbeid en transport) voor beide soorten huishoudens gelijk zijn.

Daarnaast blijkt dat wanneer geen Diftar wordt toegepast de totale afvalinzamelings- en verwerkingskosten voor een gemeente hoger zijn doordat burgers niet financieel geprikkeld worden om ongescheiden restafval te voorkomen en meer afval te scheiden in schone grondstoffen die gerecycled kunnen worden.

In 2020 bedroeg in gemeente Boekel de afvalstoffenheffing 204 euro. Dit is lager dan het gemiddelde tarief in Nederland voor eenpersoonshuishoudens.

Let wel: het variabele tarief (Diftar en poorttarieven milieustraten) zitten hier in beide gevallen (gemiddelde Nederlandse tarieven en Boekels tarief) niet bij inbegrepen.

² (bron: RWS INFORMATIE | DEFINITIEF | Afvalstoffenheffing 2021 | Februari 2022)

Rioolheffing

De rioolheffing wordt bepaald aan de hand van de benodigde inkomsten voor het beheer en onderhoud van onze riolering. Sinds vijf jaar is sprake van een verbreed rioolrecht waardoor ook kosten voor klimaatmaatregelen deels via het rioolrecht zijn te dekken. De benodigde inkomsten worden verdeeld over het aantal aansluitingen.

Het staat uw raad vrij te bepalen hoeveel van de kosten u wil verhalen. Conform de spelregels rondom gemeentelijke leges mag een gemeente echter nooit meer dan de totale kosten verhalen.

Tot zo'n tien jaar geleden had de gemeente Boekel een verdeelsleutel op basis van de verdeling woningen/bedrijven en vervolgens die categorieën weer onderverdeeld in type woning en type bedrijf. Een verdeelsleutel die binnen uw raad tot veel discussie heeft geleid. Waarom zou een rijwoning met bijvoorbeeld vier inwoners, die veel afvalwater loost, minder betalen dan een tweekapper met slechts 1 inwoner, die weinig water verbruikt?

Na meerdere jaren discussie is gekozen voor de huidige systematiek waarbij de hoogte van het rioolrecht wordt gekoppeld aan het waterverbruik.

Drie primaire redenen lagen daaraan ten grondslag:

1. Het is een rechtvaardige methode; de vervuiler betaalt. Veruit het grootste deel van het drinkwater wordt weer geloosd als afvalwater. De kosten voor beheer en onderhoud worden met name bepaald door de hoeveelheid afvalwater.
2. De methode was relatief eenvoudig uitvoerbaar. We hebben inzicht in het waterverbruik per adres. Op basis daarvan is het bedrag van het rioolrecht eenvoudig vast te stellen.
3. De gebruiker kan zelf sturen op zijn tarief (duurzaamheid bevorderen).
4. Mocht de gebruiker ook het laagste tarief niet kunnen betalen dan kan deze gebruik maken van de bestaande minimavoorziening en een aanvraag tot kwijtschelding doen.

Deze systematiek heeft geleid tot de onderstaande verdeelsleutel in 2023:

Hoeveelheid afgevoerd afvalwater per categorie	Tarief 2023	
	Vast bedrag	bedrag per m3
[m3]	[€]	[€]
0 - 50	196,00	
51 - 150	228,00	
151 - 250	271,00	
251 - 500	315,00	
501 - 5000	315,00	1,41
5.001 - 10.000	315,00	1,01
10.000 - 25.000	315,00	0,65
25.000 - 50.000	315,00	0,20
> 50.000	315,00	0,07

Keuzemogelijkheden

Uw raad heeft verschillende mogelijkheden in systematiek. Daarin zit veel beleidsvrijheid. Voorwaarde is dat de systematiek eerlijk en billijk is. Het huidige systeem voldoet daar zeker aan.

Alternatieve systemen, die naar verwachting de toets eerlijk en billijk doorstaan, zijn:

- Op basis van een indeling in woning/bedrijf en typologie woning/bedrijf (zoals voorheen).
- Op basis van de WOZ-waarde van het pand.
- Op basis van perceeloppervlakte.